

Rapport

Datum: 2 november 2005
Rapportnummer: 2005/335

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat het arrondissementsparket te Haarlem en het Centraal Justitieel Incasso Bureau te Leeuwarden de door de arrondissementsrechtbank te Haarlem bij vonnis van 12 maart 2002 opgelegde schadevergoedingsmaatregel niet aan de veroordeelde ten uitvoer hebben gelegd.

Voorts stelde de Nationale ombudsman op grond van artikel 15 van de Wet Nationale ombudsman een onderzoek uit eigen beweging in naar de volgende gedraging:

De wijze waarop het arrondissementsparket te Haarlem de klacht van verzoeker over het feit dat het arrondissementsparket te Haarlem de schadevergoedingsmaatregel niet aan de veroordeelde ten uitvoer heeft gelegd, heeft behandeld conform hoofdstuk 9 van de Algemene wet bestuursrecht.

Beoordeling

Algemeen

Op 12 maart 2002 heeft de rechtbank te Haarlem twee personen (G. en T.) veroordeeld wegens vernieling van de boot van verzoeker. De rechter wees de civiele vordering van verzoeker van € 3532,52 toe en legde G. en T. daartoe een schadevergoedingsmaatregel op, te vervangen door 35 dagen hechtenis. Verzoeker klaagt erover dat dit bedrag tot het moment waarop hij zich tot de Nationale ombudsman wendde, nog niet aan hem is betaald.

I. Ten aanzien van het ten uitvoer leggen van de schadevergoedingsmaatregel

Bevindingen

1. Verzoeker klaagt erover dat het arrondissementsparket te Haarlem en het Centraal Justitieel Incasso Bureau (CJIB) de door de rechtbank op 12 maart 2002 opgelegde schadevergoedingsmaatregel niet aan de veroordeelden ten uitvoer hebben gelegd.

2.1. Op 25 oktober 2003 stuurde verzoeker een brief naar de Nationale ombudsman waarin hij schreef dat hij op 14 mei 2002 aangifte heeft gedaan van vernieling van zijn boot. Hiervoor zijn op 12 maart 2002 door de rechtbank te Haarlem twee mensen veroordeeld. De civiele vordering die verzoeker had ingediend, werd hierbij toegewezen. Verzoeker schreef dat er tot nu toe geen uitvoering is gegeven aan de schadevergoedingsmaatregel die bij hetzelfde vonnis werd opgelegd. Hij heeft diverse malen contact gehad met het Slachtoffer Informatie Punt van het arrondissementsparket te Haarlem. Dit deelde hem mee dat hij geduld moest hebben en dat eraan werd gewerkt. Verzoeker had het gevoel dat hij van het kastje naar de muur werd gestuurd en zijn

vertrouwen in de betreffende instanties is gedaald.

2.2. Bij zijn brief van 25 oktober 2003 voegde verzoeker een kopie van een brief van 4 juli 2002 van de officier van justitie, waarin onder meer het volgende staat vermeld:

"Toewijzing civiele vordering

De rechter heeft uw civiele vordering tot vergoeding van de schade van € 3532,52 toegewezen.

Ik zend u hierbij een grosse, dit is een afschrift van het vonnis. Indien de veroordeelde niet vrijwillig tot betaling aan u overgaat, kunt u met deze grosse de hulp inroepen van een gerechtsdeurwaarder of het Bureau Rechtshulp. **Ik raad u echter aan voorlopig zelf geen stappen te ondernemen.** De rechter heeft namelijk tevens aan de veroordeelde opgelegd:

Een schadevergoedingsmaatregel

De verdachte is veroordeeld tot een schadevergoedingsmaatregel van € 3532,52 bij niet betalen te vervangen door een hechtenisstraf van 35 dagen. De veroordeelde dient het schadebedrag op het rekeningnummer van het Centraal Justitieel Incasso Bureau (CJIB) over te maken. De veroordeelde ontvangt daarvoor een acceptgirokaart.

Zodra het CJIB het schadebedrag heeft ontvangen, wordt dit bedrag op uw bank/girorekening gestort.

Indien de veroordeelde het schadebedrag niet voor de gestelde datum betaalt, dan ontvangt hij/zij tweemaal een aanmaning. Vervolgens wordt het incasso in handen gelegd van de deurwaarder die bevoegd is beslag te leggen op goederen, loon of uitkering. Als ook via de deurwaarder het schadebedrag niet te incasseren is, neemt de politie de veroordeelde met een arrestatiebevel in hechtenis.

Het is niet uitgesloten, dat een en ander een aantal maanden in beslag kan nemen."

3.1. Op 18 oktober 2004 nam verzoeker telefonisch contact op met een medewerkster van de Nationale ombudsman. Hij deelde mee dat hij geen reactie op zijn klacht had ontvangen van de officier van justitie.

3.2. Op 10 november 2004 nam een medewerkster van het Bureau Nationale ombudsman telefonisch contact op met het arrondissementsparket te Haarlem met de vraag hoe de stand van zaken was met betrekking tot de behandeling van verzoekers klacht. Een medewerker van het arrondissementsparket liet hierop weten dat de hoofdofficier van justitie verzoeker op 6 januari 2004 een brief heeft gestuurd, waarin hem werd meegedeeld dat de veroordeelde T. geen bekende woon- of verblijfplaats heeft en dat daarom de

uitspraak nog niet aan hem bekend was gemaakt. In de brief stond verder dat wanneer T. wordt aangehouden of wanneer hij zich weer inschrijft in een gemeente het vonnis aan hem kan worden betekend. Hij blijft dan nog verplicht om de schadevergoeding te betalen. Ook staat T. gesignaleerd, aldus de hoofdofficier van justitie.

4. Per brief van 1 februari 2005 reageerde de minister van Justitie op de klacht van verzoeker. De minister schreef in zijn reactie onder meer dat per brief van 4 juli 2002 de uitkomst van de strafzaak tegen verdachte T. aan verzoeker is meegedeeld. Voorts schreef de minister dat verzoeker op 6 januari 2004 een brief is gestuurd waarin staat dat er van T. geen woon- of verblijfplaats bekend is en dat verzoeker bericht krijgt wanneer T. wordt aangehouden of wanneer hij zich weer inschrijft in een gemeente. T. blijft verplicht om de schadevergoeding te betalen. Per brief van 9 februari 2004 werd verzoeker op de hoogte gesteld van het vonnis van de politierechter van 12 maart 2002 tegen verdachte G. In deze brief staat hetzelfde als in de brief van 4 juli 2002.

Voorts schreef de minister dat verzoeker op 24 februari 2004 werd meegedeeld dat met T. een betalingsregeling is getroffen en dat de laatste betaling valt in juni 2004. Op 26 maart 2004 is T. opgenomen in het opsporingsregister. Dit is verzoeker op 16 mei 2004 meegedeeld.

Met betrekking tot veroordeelde T. deelde de minister vervolgens mee dat het vonnis van T. op 27 maart 2002 onherroepelijk werd en dat de zaak op 31 juli 2002 was overgedragen aan het CJIB. Op 1 augustus 2002, 19 november 2002, 22 januari 2003, 12 mei 2003 en 1 juli 2003 had het CJIB acceptgiro's aan T. gestuurd, waarvan een met verhoging. T. betaalde echter niet. Op 16 oktober 2003 verleende het CJIB een betalingsregeling aan T., waarna T. eenmaal op 11 november 2003 € 15 had overgemaakt. Op 11 februari 2004 stuurde het CJIB een acceptgiro met verhoging aan T. en sinds 28 april 2004 bevindt T. zich in detentie, onder meer vanwege het niet betalen van de schadevergoedingsmaatregel.

Volgens de minister kan het Openbaar Ministerie niets meer voor verzoeker betekenen wat de betalingsverplichting van T. betreft. Ook na het uitzitten van zijn vervangende hechtenis blijft T. gehouden de schade te vergoeden, maar dient verzoeker hiertoe zelf een deurwaarder in te schakelen.

Ten aanzien van de verdachte G. merkte de minister op dat van G. geen vaste woon- of verblijfplaats bekend was, waardoor het vonnis pas op 6 juli 2003 aan hem was betekend en op 22 juli 2003 onherroepelijk werd. Op 10 februari 2004 is het vonnis overgedragen aan het CJIB. Het CJIB heeft vervolgens op 13 februari 2004, 10 april 2004, 29 mei 2004 en 16 juli 2004 acceptgiro's aan G. verstuurd, waaronder een met verhoging. Op 6 september 2004 werd tegen G. een dwangbevel uitgevaardigd. Van G. is geen woon- of verblijfplaats bekend, dus is het volgens de minister niet te verwachten dat de zaak spoedig zal zijn afgehandeld.

Wanneer G. niet betaalt, zal hij ook de vervangende hechtenis uit moeten zitten. Ten aanzien van het betalen van de schadevergoedingsmaatregel geldt dan hetzelfde als voor veroordeelde T., aldus de minister.

De minister was van oordeel dat het Openbaar Ministerie conform de regels en met voldoende voortvarendheid de tenuitvoerlegging van de schadevergoedingsmaatregel ter hand heeft genomen, afgezien van de periode tussen 22 juli 2003 en 10 februari 2004 waarin de tenuitvoerlegging van het vonnis tegen G. vertraging had opgelopen. De minister acht dit onderdeel van de klacht niet gegrond.

5. In zijn reactie van 28 februari 2005 op het standpunt van de minister, schreef verzoeker dat hij niet begrijpt waarom het Openbaar Ministerie geen deurwaarder heeft ingeschakeld bij de tenuitvoerlegging van de schadevergoedingsmaatregel, nu deze mogelijkheid genoemd wordt in de brieven van 4 juli 2002 en 9 februari 2004 van het arrondissementsparket Haarlem. Tevens is verzoeker van mening dat het feit dat het slachtoffer zelf een deurwaarder moet inschakelen om de schadevergoeding te verhalen, niet in overeenstemming is met de Wet Terwee. Ten slotte deelde verzoeker mee dat het Openbaar Ministerie hem slechts informatie gaf wanneer hij hem daarom vroeg.

6. Per brief van 22 april 2005 reageerde de minister van Justitie op de brief van verzoeker van 28 februari 2005. De minister schreef onder meer het volgende:

"Beleid m.b.t. inning en incasso van schadevergoedingsmaatregelen

In het algemeen kan over de inning en incasso van schadevergoedingsmaatregelen het volgende worden opgemerkt. De inspanningen van het CJIB zijn in de eerste plaats gericht op het verkrijgen van een betaling. De werkwijze die hierbij gevolgd wordt is in de hoofdlijnen voorgeschreven in de wet (met name artikel 36f Wetboek van Strafrecht en 572 Wetboek van Strafvordering) en de Aanwijzing executie. De veroordeelde wordt door het CJIB aangeschreven en via een toezending van een acceptgirokaart in de gelegenheid gesteld aan zijn betalingsverplichting te voldoen. Verzuim van betaling heeft tot gevolg dat de wettelijke verhogingen intreden. Veroordeelde wordt hiervan in kennis gesteld door middel van aanmaningen. Wanneer de openstaande vordering in de inningsfase (de fase tot en met de vervaldatum van de tweede aanmaning) niet wordt betaald, dan gaat de zaak door naar de incassofase. In de incassofase wordt in principe een dwangbevel uitgevaardigd en wordt de zaak overgedragen aan een gerechtsdeurwaarder. Wanneer echter van een veroordeelde geen woon- of verblijfplaats bekend is (geen adres in gemeentelijke basisadministratie (gba) én geen detentie-adres) is het inschakelen van een deurwaarder over het algemeen weinig zinvol. In deze situatie wordt de fase van verhaal met dwangbevel daarom veelal overgeslagen. Dit is slechts anders wanneer er aanknopingspunten zijn op basis waarvan kan worden aangenomen dat veroordeelde inkomsten of bezittingen heeft waarop de deurwaarder verhaal zou kunnen nemen.

Gang van zaken incasso schadevergoedingsmaatregel veroordeelde T.

Tijdens het inningstraject van de schadevergoedingsmaatregel is op diverse momenten het adres van T. geverifieerd bij de gba. Uit deze administratie bleek telkens dat T. sinds 22 mei 2002 niet meer in de gba staat ingeschreven. Wel zijn van T. verschillende detentie-adressen bekend geweest. De poststukken (aanschrijvingen en aanmaningen) zijn steeds naar het bekende detentie-adres verzonden. Op het moment dat de beoordeling plaatsvond of de zaak uit handen zou worden gegeven aan de gerechtsdeurwaarder, bleek T. noch een gba-adres, noch een detentie-adres te hebben. Wegens het ontbreken van een bekende woon- of verblijfplaats en bekende verhaalsmogelijkheden is geen dwangbevel uitgevaardigd. Vervolgens is T. opgenomen in het opsporingsregister en is het vonnis voor aansluitende executie naar de inrichting verzonden op het moment dat T. uit andere hoofde werd ingesloten.

Conclusie

Gelet op het feit dat van veroordeelde T. geen woon- of verblijfplaats bekend was, en er overigens geen aanknopingspunten waren dat veroordeelde inkomsten of bezittingen had waarop de deurwaarder verhaal zou kunnen nemen, heeft het CJIB op goede gronden besloten het incasso niet in handen van een gerechtsdeurwaarder te stellen.

Ik deel het oordeel van het College."

7. Per brief van 4 mei 2005 vroeg de Nationale ombudsman de minister waarom het CJIB ten aanzien van verdachte G. geen deurwaarder heeft ingeschakeld. De minister gaf in zijn antwoord van 7 juni 2005 aan dat in februari 2004 voor de eerste maal een acceptgiro was verzonden aan G., maar dat deze onbestelbaar retour werd verzonden en dat G. na controle niet meer op dit adres bleek te wonen. Na aanpassing van de adresgegevens is opnieuw een eerste aanschrijving aan G. verzonden, gevolgd door twee aanmaningen. Betaling bleef uit en daarom is vervolgens een dwangbevel uitgevaardigd en was er een deurwaarder ingeschakeld.

Begin 2005 is met G. vervolgens een betalingsregeling overeengekomen voor het bedrag van € 3252,52. Per brief van 7 februari 2005 heeft het CJIB aan de deurwaarder doorgegeven akkoord te gaan met de betalingsregeling.

Beoordeling

Ten aanzien van het arrondissementsparket

8. Op grond van artikel 572 Wetboek van Strafvordering (Sv) geschiedt de tenuitvoerlegging van de rechterlijke beslissing met daarin opgenomen een veroordeling tot de schadevergoedingsmaatregel door het Openbaar Ministerie dat de zaak aanhangig

heeft gemaakt (zie Achtergrond, onder 3.) Gelet op hetgeen is gesteld in de Aanwijzing executie boeten, maatregelen en (vervangende) vrijheidsstraffen van het College van procureurs-generaal wordt de executie van een schadevergoedingsmaatregel door het Openbaar Ministerie overgedragen aan het CJIB (zie Achtergrond onder 1.). Dit houdt in dat niet het parket, maar het CJIB is belast met de executie van een dergelijke maatregel en verantwoordelijk is voor de wijze waarop het incasso wordt uitgevoerd en voor de duur van de incassoprocedure. De rol van het parket is volgens deze aanwijzing beperkt tot het verzorgen van informatie aan slachtoffer/benadeelde. De door de rechter opgelegde schadevergoedingsmaatregelen dienen volgens deze Aanwijzing zo spoedig mogelijk ter uitvoering te worden overgedragen aan het CJIB.

Nu de rechter in de zaak van verzoeker niet heeft bepaald welke verdachte voor welk deel van de schade aansprakelijk is, kan het CJIB het totale schadebedrag op beide veroordeelden verhalen. (zie Achtergrond, onder 5.)

9. Het vereiste van voortvarendheid houdt in dat bestuursorganen slagvaardig en met voldoende snelheid optreden. Het vereiste van voortvarendheid brengt mee dat het bestuursorgaan dat het ten uitvoer leggen van een vonnis van de rechter tot taak heeft, voldoende actie onderneemt om dit vonnis voldoende voortvarend ten uitvoer te leggen.

10. Uit het onderzoek is komen vast te staan dat het vonnis ten aanzien van veroordeelde T. op 27 maart 2002 onherroepelijk werd en dat het parket het vonnis op 31 juli 2002 heeft overgedragen aan het CJIB. Op 22 juli 2003 werd het vonnis van veroordeelde G. onherroepelijk. Het parket droeg dit vonnis op 10 februari 2004 over aan het CJIB. De minister van Justitie is van oordeel dat de overdracht van het vonnis van G. aan het CJIB door het parket te lang heeft geduurd.

11. De overdracht van het vonnis van T. aan het CJIB heeft vier maanden geduurd, en de overdracht van het vonnis van G. zes maanden. De minister heeft geen verklaring gegeven voor het feit dat de overdracht van beide vonnissen zo lang heeft geduurd. De Nationale ombudsman is van oordeel dat de overdracht van beide vonnissen onvoldoende voortvarend is geweest en niet met de daarvoor vereiste spoed heeft plaatsgevonden. Het arrondissementsparket te Haarlem heeft daarmee gehandeld in strijd met het vereiste van voortvarendheid.

De onderzochte gedraging is op dit punt niet behoorlijk.

12. Ten overvloede merkt de Nationale ombudsman het volgende op.

De minister van Justitie deelt in zijn standpunt van 1 februari 2005 mee dat er geen wettelijke plicht rust op het Openbaar Ministerie om slachtoffers op de hoogte te houden van alle stappen die worden genomen in het kader van de tenuitvoerlegging van schadevergoedingsmaatregelen.

Uit de aanwijzing executie van het College van procureurs-generaal blijkt dat op het parket de verplichting rust tot het verstrekken van adequate informatie met betrekking tot de tenuitvoerlegging van de schadevergoedingsmaatregel richting slachtoffer en benadeelde (zie Achtergrond, onder 1.). Het parket heeft verzoeker per brief van 4 juli 2002 en 9 februari 2004 op de hoogte gesteld van het feit dat de beide verdachten zijn veroordeeld tot onder meer een schadevergoedingsmaatregel. Op 24 februari 2004 is verzoeker meegedeeld dat het CJIB akkoord is gegaan met een betalingsmaatregel met T. Voorts is hem op 18 mei 2004 meegedeeld dat T. op 26 maart 2004 is opgenomen in het opsporingsregister.

Met betrekking tot veroordeelde G. heeft verzoeker geen bericht ontvangen van het parket.

Dit is niet juist. Het parket heeft verzoeker niet steeds op de hoogte gehouden van de stand van zaken omtrent de tenuitvoerlegging van de schadevergoedingsmaatregel. Bovendien is uit het onderzoek naar voren gekomen dat de informatie die in de brief van 6 januari 2004 van de hoofdofficier van justitie staat, niet correct is.

Ten aanzien van het CJIB

13. Ook dit klachtonderdeel dient te worden beoordeeld aan de hand van het hiervoor onder 1.9. weergegeven vereiste van voortvarendheid.

Met betrekking tot veroordeelde T.

14. Het vonnis van veroordeelde T. is op 31 juli 2002 door het parket bij het CJIB aangeleverd. Op 1 augustus 2002, 19 november 2002, 22 januari 2003 (met verhoging), 12 mei 2003 en 1 juni 2003 heeft het CJIB verzoeken om betaling in de vorm van acceptgirokaarten aan T. gestuurd. Volgens de minister heeft het CJIB op diverse momenten het adres van T. geverifieerd bij de gba. T. was vanaf 22 mei 2002 niet meer in de gba opgenomen, maar er waren wel detentie-adressen van hem bekend. Hier werden de diverse aanmaningen dan ook naartoe gestuurd.

Op 16 oktober 2003 verleende het CJIB een betalingsregeling aan T. Op 11 november 2003 betaalde T. € 15. Op 11 februari 2004 stuurde het CJIB opnieuw een acceptgiro met verhoging en sinds 28 april 2004 bevindt T. zich in vervangende hechtenis voor onder meer de schadevergoedingsmaatregel. Het CJIB heeft geen dwangbevel uitgevaardigd, omdat van T. geen woon- of verblijfplaats bekend was en er ook geen verhaalsmogelijkheden bekend waren.

15. Krachtens de Aanwijzing executie (zie Achtergrond, onder 1.) wordt in principe de gewone procedure gevolgd wanneer een veroordeelde zich in detentie bevindt. Deze procedure bestaat uit een inningsfase en een incassofase. Tijdens de inningsfase wordt de veroordeelde eerst een acceptgiro toegestuurd. Wanneer deze daarop niet reageert binnen de termijn (deze is dertig dagen, zie Achtergrond, onder 3.), wordt hem een eerste

verhoging en daarna een tweede verhoging gestuurd. Dan start de incassofase en wordt na verificatie van het adres van de veroordeelde de zaak overgedragen aan een gerechtsdeurwaarder en wanneer dit niets oplevert zal de vervangende hechtenis zoveel mogelijk aansluitend worden opgelegd.

16. Uit het onderzoek is komen vast te staan dat het CJIB T. vijfmaal een verzoek om betaling heeft gestuurd alvorens een betalingsregeling met hem werd getroffen. De Nationale ombudsman ziet niet in waarom het CJIB T., nadat hem op 22 januari 2003 een verzoek om betaling met een eerste verhoging was gestuurd, hem nog tweemaal een acceptgiro stuurde en het CJIB op 16 oktober 2003 zelfs een betalingsregeling met hem trof, waarna T. vervolgens slechts € 15 betaalde.

De minister heeft aangegeven dat steeds wanneer er opnieuw een beoordeling door het CJIB plaatsvond, of wanneer het CJIB de zaak over wilde dragen aan een deurwaarder, er geen adres bekend was van T. De Nationale ombudsman is van oordeel dat het CJIB gezien de executierichtlijn T. na de eerste verhoging een betalingsverzoek met een tweede verhoging had moeten sturen en niet opnieuw tot tweemaal toe een acceptgiro zonder verhoging. Het CJIB heeft geen redenen aangevoerd waarom het zo veel acceptgiro's aan T. heeft gestuurd, zonder een tweede verhoging op te leggen. Het CJIB heeft hierdoor gehandeld in strijd met het vereiste van voortvarendheid.

De onderzochte gedraging is op dit punt niet behoorlijk.

Overigens merkt de Nationale ombudsman op dat er geen aanwijzingen zijn dat, indien het CJIB voortvarender te werk zou zijn gegaan, dit T. verhaal zou hebben geboden.

Met betrekking tot veroordeelde G.

17. Uit het onderzoek is komen vast te staan dat het parket het vonnis op 10 februari 2004 heeft aangeleverd bij het CJIB. Op 13 februari 2004 heeft het CJIB een acceptgiro aan G. gestuurd, maar deze kwam retour. Het CJIB heeft hierop de adresgegevens van G. gecontroleerd en vervolgens op 10 april, 29 mei (met verhoging) en 16 juli 2004 acceptgiro's verstuurd. Op 6 september 2004 werd tegen G. een dwangbevel uitgevaardigd en werd een deurwaarder ingeschakeld. Op 7 februari 2005 heeft het CJIB de deurwaarder meegedeeld akkoord te gaan met een betalingsregeling.

18. Hoewel het CJIB ook bij veroordeelde G. geen tweede verhoging heeft gestuurd, volgt uit het voorgaande dat het CJIB voldoende actie heeft ondernomen teneinde de schadevergoedingsmaatregel te kunnen incasseren bij veroordeelde G. Voorts blijkt niet dat het CJIB onnodig veel tijd heeft verspeeld door niet tijdig over te gaan tot een volgende actie. Het CJIB heeft dan ook niet in strijd met het vereiste van voortvarendheid gehandeld met betrekking tot veroordeelde G.

De onderzochte gedraging is op dit punt behoorlijk.

II. Ten aanzien van de klachtbehandeling

Bevindingen

1. De Nationale ombudsman stelde uit eigen beweging een onderzoek in naar de wijze waarop het arrondissementsparket te Haarlem de klacht van verzoeker heeft behandeld conform hoofdstuk 9 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb).
2. Op 25 oktober 2003 diende verzoeker zijn klacht in bij de Nationale ombudsman. Omdat verzoeker zijn klacht niet bij de officier van justitie had ingediend, heeft de Nationale ombudsman zijn klacht op 26 november 2003 doorgestuurd naar de hoofdofficier van justitie te Haarlem, met het verzoek de klacht van verzoeker te behandelen.
3. Op 18 oktober 2004 nam verzoeker telefonisch contact op met het Bureau Nationale ombudsman en deelde mee dat hij geen reactie had ontvangen van de officier van justitie op zijn klacht.
4. Bij navraag bij het arrondissementsparket te Haarlem bleek dat het parket verzoeker op 6 januari 2004 een brief had gestuurd (zie hiervoor onder I.3.2.).
5. De minister gaf in zijn standpunt van 1 februari 2005 aan dat het arrondissementsparket te Haarlem na ontvangst van de brief van de Nationale ombudsman op 26 november 2003 op 27 november 2003 conform artikel 9:6 Awb een ontvangstbevestiging van de klacht van verzoeker naar de Nationale ombudsman heeft gestuurd. Binnen de termijn van artikel 9:11 Awb zijn op 6 januari 2004 vervolgens de bevindingen van de klachtbehandelaar aan verzoeker gestuurd, aldus de minister. Gelet op de stand van zaken van de tenuitvoerlegging van de schadevergoedingsmaatregel die was opgelegd aan T., was de minister van oordeel dat de informatieverstrekking in de brief van 6 januari 2004 aan verzoeker niet juist was. Voorts wees de minister er op dat het Openbaar Ministerie niet wettelijk is verplicht om slachtoffers op de hoogte te houden van alle stappen die worden genomen in het kader van de tenuitvoerlegging van een schadevergoedingsmaatregel.
6. In hoofdstuk 9 van de Awb is geregeld hoe de behandeling van klachten door bestuursorganen dient plaats te vinden. Hoofdstuk 9 schrijft dwingend voor hoe bestuursorganen door hen ontvangen klachten volgens een interne procedure moeten behandelen. Dit hoofdstuk is van toepassing op alle bestuursorganen. Hoofdstuk 9 bevat minimumeisen voor een interne klachtprocedure (zie Achtergrond, onder 4.).

Beoordeling

Ten aanzien van het afhandelen van de klacht

7. Het beginsel van fair play houdt voor bestuursorganen in dat zij burgers de mogelijkheid geven hun procedurele kansen te benutten. Het beginsel van fair play brengt mee dat een bestuursorgaan bij de behandeling van een klacht het onderwerp van de klacht adequaat dient te identificeren, teneinde de burger de mogelijkheid te geven diens procedurele kansen te benutten.

8. Bij brief van 25 oktober 2003 richtte verzoeker zich met zijn klacht tot de Nationale ombudsman. Deze stuurde de klachtbrief van verzoeker op 26 november 2003 door naar de hoofdofficier van justitie te Haarlem. Op 6 januari 2004 gaf de hoofdofficier van justitie antwoord op de brief van verzoeker.

9. De brief van 6 januari 2004 van de hoofdofficier van justitie houdt geen behandeling van de klacht van verzoeker in. Verzoeker klaagde er in zijn brief van 25 oktober 2003 over dat het parket geen uitvoering heeft gegeven aan de tenuitvoerlegging van de schadevergoedingsmaatregel. In de brief van 6 januari 2004 gaat de hoofdofficier van justitie hier niet op in, maar licht hij slechts de stand van zaken rondom veroordeelde T. toe.

10. Nu in de brief van 6 januari 2004 niet gemotiveerd de bevindingen en eventuele conclusies van het onderzoek van het arrondissementsparket naar de klacht van verzoeker staan weergegeven, is de Nationale ombudsman van oordeel dat het parket de klacht van verzoeker niet adequaat heeft geïdentificeerd, noch behandeld. Het parket heeft hiermee in strijd gehandeld met het vereiste van fair play. Dat de hoofdofficier van justitie de brief van verzoeker binnen de in artikel 9:11 Awb (zie Achtergrond, onder 4.) genoemde termijn heeft beantwoord, doet hieraan niet af.

De onderzochte gedraging is op dit punt niet behoorlijk.

Ten aanzien van de ontvangstbevestiging

11. Op grond van artikel 9:6 van de Awb behoort het bestuursorgaan waarbij een klaagschrift is ingediend de ontvangst daarvan schriftelijk te bevestigen (zie Achtergrond onder 4.). De datum van ontvangst van het klaagschrift markeert het begin van de wettelijke termijn waarbinnen het bestuursorgaan de klacht behoort af te handelen.

Daarom dient in de ontvangstbevestiging de datum van ontvangst te worden genoemd; de klager kan dan nagaan wanneer de beslistermijn verstrijkt. Een ontvangstbevestiging biedt verder, ook met het oog op doelmatigheid, het bestuursorgaan bij uitstek de gelegenheid om de klager te informeren over de behandelingswijze en de behandelingsduur van het klaagschrift. Redelijke wetsuitleg brengt naar het oordeel van de Nationale ombudsman met zich mee dat van het verzenden van een afzonderlijke ontvangstbevestiging eventueel kan worden afgezien indien de klacht binnen uiterlijk twee of drie weken na ontvangst van het klaagschrift wordt afgehandeld. De verzending van zo'n afzonderlijke

ontvangstbevestiging heeft in dergelijke gevallen immers betrekkelijk weinig zin, aangezien uit de afhandeling blijkt dat het klaagschrift is ontvangen. In alle andere gevallen dient de verzending van een ontvangstbevestiging vaste praktijk te zijn.

De wet geeft geen aanduiding van een termijn waarbinnen de ontvangst van een klacht moet zijn bevestigd.

12. Het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking houdt in dat bestuursorganen burgers met het oog op de behartiging van hun belangen actief en desgevraagd van adequate informatie voorzien.

Dit vereiste brengt onder meer de plicht mee van een bestuursorgaan om een ontvangstbevestiging te sturen. Vanwege het belang van de klager om spoedig zekerheid te krijgen over de ontvangst van zijn klaagschrift heeft de Nationale ombudsman onder meer reeds in een in 2003 uitgebracht rapport (2003/325) overwogen dat van een bestuursorgaan mag worden verwacht dat het de klager binnen uiterlijk twee weken na ontvangst van de klachtbrief een ontvangstbevestiging stuurt.

13. Uit het onderzoek is komen vast te staan dat de hoofdofficier van justitie te Haarlem op 27 november 2003 een ontvangstbevestiging heeft gestuurd naar de Nationale ombudsman, nadat hij de brief van de Nationale ombudsman van 26 november 2003 had ontvangen. Bij het standpunt van de minister is een kopie van de ontvangstbevestiging gevoegd.

14. Het doel van het versturen van een ontvangstbevestiging is dat de klager geïnformeerd wordt over de behandelingswijze en -duur van zijn klacht. De Nationale ombudsman heeft de klachtbrief van verzoeker van 25 oktober 2003 op 26 november 2003 doorgestuurd naar de hoofdofficier van justitie te Haarlem met het verzoek de klacht van verzoeker te behandelen. De Nationale ombudsman geeft in zijn brief van 26 november 2003 aan dat hij geen onderzoek instelt naar de klacht van verzoeker, omdat verzoeker zijn klacht niet eerst bij het arrondissementsparket had ingediend en schrijft voorts dat de verdere correspondentie tussen verzoeker en de hoofdofficier van justitie buiten de Nationale ombudsman om dient te gaan.

15. Door een ontvangstbevestiging te sturen naar de Nationale ombudsman in plaats van naar verzoeker, heeft het parket verzoeker niet op de hoogte gehouden van de behandeling van zijn klacht. Het parket heeft dan ook in strijd met het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking gehandeld.

De onderzochte gedraging is op dit punt niet behoorlijk.

Ten aanzien van het voldoen aan het bepaalde in artikel 9:10 Awb (hoorplicht)

16. Het vereiste van hoor en wederhoor houdt in dat bestuursorganen bij de voorbereiding van een handeling of beslissing betrokkenen in staat stellen te worden gehoord. Het vereiste van hoor en wederhoor impliceert dat een klager in het kader van een klachtprocedure in de gelegenheid moet worden gesteld te worden gehoord.

17. Ingevolge artikel 9:10 eerste en tweede lid Awb stelt het bestuursorgaan de klager en degene op wiens gedraging de klacht betrekking heeft, in de gelegenheid te worden gehoord. Van het horen van de klager kan worden afgezien indien de klacht kennelijk ongegrond is dan wel indien de klager heeft verklaard geen gebruik te willen maken van het recht te worden gehoord. Uit de wetgevingssystematiek volgt verder dat het bestuursorgaan ook niet hoeft te horen zodra het bestuursorgaan naar tevredenheid van de klager aan diens klacht tegemoet is gekomen (artikel 9:5 Awb), dan wel indien niet is voldaan aan de ontvankelijkheidsvereisten, neergelegd in artikel 9:4 en 9:8 van de Awb (zie Achtergrond, onder 4.).

18. Uit het onderzoek is komen vast te staan dat verzoeker tussen de ontvangstbevestiging en de brief van de hoofdofficier van justitie van 6 januari 2004 geen bericht heeft ontvangen van het arrondissementsparket te Haarlem. Verzoeker is dan ook niet in de gelegenheid gesteld om te worden gehoord of te reageren op het standpunt van het arrondissementsparket. Dit is in strijd met het vereiste van hoor en wederhoor.

De onderzochte gedraging is op dit punt niet behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het arrondissementsparket te Haarlem is gegrond ten aanzien van:

het ten uitvoer leggen van de schadevergoedingsmaatregel, wegens schending van het vereiste van voortvarendheid.

De klacht over de onderzochte gedraging van het CJIB is

gegrond ten aanzien van:

het ten uitvoer leggen van de schadevergoedingsmaatregel met betrekking tot veroordeelde T., wegens schending van het vereiste van voortvarendheid;

niet gegrond ten aanzien van:

het ten uitvoer leggen van de schadevergoedingsmaatregel met betrekking tot veroordeelde G.

De uit eigen beweging onderzochte gedraging van het arrondissementsparket te Haarlem - de wijze van behandeling van verzoekers klacht - is

niet behoorlijk ten aanzien van:

de afhandeling van de klacht, wegens schending van het vereiste van fair play;

het niet-sturen van een ontvangstbevestiging, wegens schending van het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking;

de hoorplicht, wegens schending van het vereiste van hoor en wederhoor.

De Nationale ombudsman heeft met instemming ervan kennisgenomen dat het CJIB begin 2005 een betalingsregeling heeft getroffen met veroordeelde G.

Onderzoek

Op 25 oktober 2003 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer L. te V., ingediend door de heer H. te Nieuwegein, met een klacht over een gedraging van het arrondissementsparket te Haarlem. Uit de door verzoeker overgelegde stukken bleek dat hij zijn klacht niet reeds bij het arrondissementsparket had ingediend. De Nationale ombudsman deelde verzoeker mee dat hij in verband met het kenbaarheidsvereiste, als neergelegd in artikel 12, tweede lid Wet Nationale ombudsman (oud), eerst zijn klacht moest indienen bij het Openbaar Ministerie en dat hij de termijn moest afwachten die geldt voor de afhandeling van deze klachten. De Nationale ombudsman stelde op dat moment dan ook nog geen onderzoek in naar zijn klacht. Verzoeker wendde zich op 18 oktober 2004 opnieuw tot de Nationale ombudsman en deelde mee dat hij geen reactie had ontvangen van het Openbaar Ministerie op zijn klacht. Per faxbericht van 10 november 2004 stuurde het arrondissementsparket te Haarlem de brief die de hoofdofficier van justitie op 6 januari 2004 aan verzoeker heeft gestuurd naar aanleiding van zijn klacht.

Naar de gedraging van het arrondissementsparket, die wordt aangemerkt als een gedraging van de minister van Justitie, werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de minister van Justitie verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben. Tijdens het onderzoek kregen arrondissementsparket en verzoeker de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren. Tevens werd de minister van Justitie een aantal specifieke vragen gesteld.

Tijdens het onderzoek bleek dat de klacht van verzoeker ook ziet op het Centraal Justitieel Incasso Bureau (CJIB) te Leeuwarden. Op 1 juli 2005 breidde de Nationale ombudsman de klacht van verzoeker uit.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen. Het College van procureurs-generaal deelde mee zich met de inhoud van het verslag te kunnen verenigen. Verzoeker en de minister van Justitie gaven binnen de gestelde termijn geen reactie.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

1. Klachtbrief verzoeker van 25 oktober 2003 aan de Nationale ombudsman. Bij de brief van verzoeker is een afschrift van het vonnis van 12 maart 2002 gevoegd.
2. Ontvangstbevestiging van de hoofdofficier van justitie van 27 november 2003 aan de Nationale ombudsman.
3. Telefoonnotitie van 18 oktober 2004. Verzoeker geeft tijdens dit telefoongesprek aan dat hij geen reactie heeft ontvangen van het Openbaar Ministerie op zijn klacht.
4. Faxbericht van het arrondissementsparket te Haarlem van 10 november 2004 met daarbij gevoegd de brief van de hoofdofficier van justitie te Haarlem van 6 januari 2004 aan verzoeker.
5. Openingsbrieven van de Nationale ombudsman van 1 december 2004.
6. Standpunt van de minister van Justitie van 1 februari 2005 op de klacht van verzoeker. Bij het standpunt van de minister is onder meer een kopie van het vonnis van 12 maart 2002 gevoegd, evenals de brief van het Slachtoffer Informatie Punt van het arrondissementsparket te Haarlem van 18 mei 2004 aan verzoeker, waarin hem wordt meegedeeld dat de veroordeelde is opgenomen in het opsporingsregister. Tevens zijn bij het standpunt van de minister brieven van het Slachtoffer Informatie Punt aan verzoeker van 4 juli 2002 en 9 februari 2004 gevoegd, waarin staat vermeld dat de rechter de civiele vordering van verzoeker heeft toegewezen en dat de verdachten een schadevergoedingsmaatregel is opgelegd.
7. Brief van verzoeker van 28 februari 2005.
8. Nadere reacties van de minister van Justitie van 22 april 2005 en 7 juni 2005.
9. Brief van de Nationale ombudsman aan de minister van Justitie van 1 juli 2005, waarin hem wordt meegedeeld dat de formulering van de klacht van verzoeker is uitgebreid en dat de klacht van verzoeker ook toeziet op het CJIB.

Brief van verzoeker van 15 juli 2005.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

1. Aanwijzing executie (vervangende) vrijheidsstraffen, taakstraffen, boeten en maatregelen (College van procureurs-generaal)

(geldig van 1 augustus 1999 tot 1 mei 2002)

"2. Taken CJIB

Het CJIB is in opdracht van het OM belast met de executie van geldboeten, schadevergoedings- en ontnemingsmaatregelen.

(...)

4. Uitgangspunten en definities

4.1. Inning van geldboeten, schadevergoedings- en ontnemingsmaatregelen

Alle opgelegde geldboeten en maatregelen dienen zo snel mogelijk te worden geïnd. (...)

Het ondergaan van vervangende hechtenis heft met betrekking tot de schadevergoedingsmaatregel de betalingsverplichting niet op.

(...)

4.3. Definities

Inningsfase: de fase van executie waarin aan degene tegen wie de straf/maatregel zich richt een aanschrijving en aanmaningen met aangehechte optisch leesbare acceptgirokaarten (OLA) wordt gezonden.

Incassofase: de fase die intreedt als in de inningsfase geen volledige betaling is verricht. In deze fase kan met of zonder dwangbevel beslag worden gelegd op de goederen van de veroordeelde, middels een arrestatiebevel vervangende hechtenis worden tenuitvoergelegd of kan de maatregel worden gesignaleerd in het opsporingsregister (OPS). (...)

5. Tenuitvoerlegging van geldboeten, schadevergoedings- en ontnemingsmaatregelen

5.1. Algemene uitgangspunten

5.1.1. Inningsfase algemeen

Alle door de rechter opgelegde geldboeten, schadevergoedings- en ontnemingsmaatregelen dienen, nadat ze onherroepelijk zijn geworden (...), zo spoedig mogelijk te worden overgedragen door het arrondissementsparket aan het CJIB. Het CJIB maakt OLA's aan, gebaseerd op door de parketten aangeleverde gegevens. Het parket is verantwoordelijk voor een volledige, correcte en tijdige overdracht.

Indien van een veroordeelde zowel een bevolkings- als een verblijfsadres bekend is worden beide adressen door het parket aan het CJIB gemeld. Mutaties die betrekking hebben op het adres/woonplaats van veroordeelde worden altijd en zo spoedig mogelijk aan het CJIB gemeld. (...)

In eerste instantie wordt getracht de geldboete, schadevergoedings- en/of ontnemingsmaatregel te executeren door middel van toezending van een OLA. Het CJIB maakt OLA's aan, gebaseerd op door de parketten aangeleverde vonnis- of arrestgegevens.

Alvorens een zaak door gaat naar de incassofase verricht het CJIB standaard een adresverificatie. Indien er sprake is van een nieuw adres waardoor de betrokkene de OLA mogelijk niet heeft ontvangen, komt de zaak afhankelijk van de ingangsdatum opnieuw in de inningsfase.

(...)

5.1.2. Incassofase algemeen

Als op grond van de OLA geen volledige betaling plaatsvindt, wordt getracht te executeren door middel van toepassing van verhaal met of zonder dwangbevel. De dwangbevelen worden, op last van de landelijk executie-officier, door het CJIB ter executie in handen gesteld van een deurwaarder. Het CJIB bewaakt de voortgang van de afhandeling. Van toepassing van verhaal kan worden afgezien indien er voldoende aanwijzingen zijn die aannemelijk maken dat dit niet zal leiden tot afdoening van de zaak.

In de incassofase wordt zoveel mogelijk persoonsgericht gewerkt, hetgeen inhoudt dat slechts een lokale instantie, bijvoorbeeld een gerechtsdeurwaarder is belast met de executie van de vonnissen tegen een veroordeelde.

Leidt verhaal niet tot (voldoende) resultaat, wordt een arrestatiebevel uitgevaardigd om vervangende hechtenis ten uitvoer te leggen. Tevens kan signalering in het OPS plaatsvinden.

Indien blijkt dat een veroordeelde uit anderen hoofde is gedetineerd, wordt in beginsel de gewone procedure gevolgd, dat wil zeggen toezending van OLA's aan het detentieadres,

en vervolgens overdracht aan een gerechtsdeurwaarder. Wordt van verhaal afgezien of blijkt dit onmogelijk dan zal de vervangende hechtenis zoveel mogelijk aansluitend worden tenuitvoergelegd.

5.2. Tenuitvoerlegging van schadevergoedingsmaatregelen

5.2.1. Algemeen

Een schadevergoedingsmaatregel is een door de strafrechter opgelegde maatregel tot betaling aan de staat ten behoeve van een slachtoffer als bedoeld in artikel 36f Wetboek van Strafrecht. Aan het CJIB worden uitsluitend uitspraken inzake schadevergoedingsmaatregelen overdragen die onherroepelijk zijn. Gelijktijdige executie van de schadevergoedingsmaatregel door het CJIB en de toewijzing benadeelde partij is uitgesloten.

5.2.2. Inningsfase

De door het CJIB ontvangen gelden worden onverwijld afgedragen aan het slachtoffer. (...)

Indien veroordeelde het verschuldigde bedrag op de eerste OLA niet (tijdig of volledig) heeft betaald, wordt hem na het verstrijken van de betaaltermijn een eerste wettelijke verhoging opgelegd (artikel 24b WvSr). Voor betaling van het op dat moment verschuldigde bedrag wordt hem/haar een eerste aanmaning met OLA gezonden.

Indien veroordeelde op de eerste aanmaning niet tijdig of volledig betaalt, wordt hem een tweede wettelijke verhoging opgelegd (artikel 24b WvSr). Veroordeelde kan hiervan door middel van een tweede aanmaning in kennis worden gesteld. Reageert veroordeelde in de inningsfase niet door betaling of anderszins dan gaat de zaak door naar de incassofase.

5.2.3. Incassofase

In de incassofase wordt zo veel mogelijk persoonsgericht gewerkt, hetgeen inhoudt dat slechts een lokale instantie, bijvoorbeeld een gerechtsdeurwaarder is belast met de executie van de vonnissen tegen een veroordeelde.

Als de innings en incassofase niet voldoende resultaat hebben opgeleverd, wordt een arrestatiebevel uitgevaardigd voor tenuitvoerlegging van de vervangende hechtenis. De tenuitvoerlegging van de vervangende hechtenis heft de verplichting ingevolge de maatregel tot schadevergoeding ten behoeve van het slachtoffer niet op.

(...)

11. Betalingsregelingen

De verantwoordelijkheid voor het aangaan van betalingsregelingen (inclusief uitstel van betaling) met betrekking tot aan het CJIB overgedragen geldboetevonnissen, schadevergoedingsmaatregelen en ontnemingsmaatregelen is exclusief voorbehouden aan het CJIB. In beginsel worden door het CJIB geen betalingsregelingen getroffen. Alleen op grond van bijzondere omstandigheden kan een verzoek om een betalingsregeling worden gehonoreerd."

2. Wetboek van Strafrecht

Artikel 24b

"1. Wanneer een ingevolge een onherroepelijke veroordeling tot geldboete te betalen bedrag binnen de daarvoor gestelde termijn niet in zijn geheel is voldaan, wordt de veroordeelde door het openbaar ministerie schriftelijk tot betaling aangemaand. Het bedrag wordt dan van rechtswege verhoogd met € 10. Het openbaar ministerie wijst de veroordeelde op het bepaalde in het tweede lid.

2. Is het overeenkomstig het eerste lid verhoogde bedrag na verloop van de bij de aanmaning gestelde termijn geheel of ten dele onbetaald gebleven, dan wordt het bedrag, dan wel het nog verschuldigde gedeelte daarvan, van rechtswege verder verhoogd met een vijfde, doch ten minste met € 20.

3. Een geldboete die krachtens een rechterlijke beslissing overeenkomstig artikel 24a in gedeelten mag worden voldaan, of ten aanzien waarvan het openbaar ministerie betaling in termijnen heeft toegestaan, is onmiddellijk in haar geheel opeisbaar, zodra een verhoging krachtens het eerste lid is ingetreden.

4. In gevallen waarin het openbaar ministerie, nadat de veroordeelde reeds in verzuim was, alsnog uitstel van betaling heeft verleend, dan wel afbetaling heeft toegestaan, vinden de voorgaande leden van dit artikel geen toepassing, zolang de veroordeelde zijn verplichtingen volgens de getroffen nadere regeling nakomt.

5. Betalingen door de veroordeelde gedaan, worden geacht in de eerste plaats tot voldoening van de krachtens het eerste en tweede lid ingetreden verhogingen te strekken."

Artikel 36f

"1. Bij een rechterlijke uitspraak waarbij iemand wegens een strafbaar feit wordt veroordeeld, kan hem de verplichting worden opgelegd tot betaling aan de staat van een som geld ten behoeve van het slachtoffer. De staat keert een ontvangen bedrag onverwijld uit aan het slachtoffer.

2. De rechter kan de maatregel opleggen indien en voor zover de verdachte jegens het slachtoffer naar burgerlijk recht aansprakelijk is voor de schade die door het strafbare feit

is toegebracht.

3. De maatregel kan tezamen met straffen en andere maatregelen worden opgelegd.

4. De artikelen 24a en 24b, eerste tot en met vierde lid, zijn van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat de verhoging van het ingevolge de maatregel verschuldigde bedrag vervalt aan de staat.

5. Betalingen door de veroordeelde aan de staat verricht, strekken in de eerste plaats tot voldoening van de maatregel en vervolgens tot voldoening van de krachtens het vierde lid ingetreden verhogingen.

6. De artikelen 24c en 77l, tweede tot en met zesde lid, zijn van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat de toepassing van de vervangende hechtenis of vervangende jeugddetentie de verplichting ingevolge de maatregel tot schadevergoeding ten behoeve van het slachtoffer niet opheft."

3. Wetboek van Strafvordering

Artikel 561

"1. Voor zover de tenuitvoerlegging is toegelaten, wordt het vonnis of arrest zodra mogelijk ten uitvoer gelegd.

2. Bestaat de straf uit geldboete of een maatregel als bedoeld in artikel 36f van het Wetboek van Strafrecht, dan bepaalt het Openbaar Ministerie dat met de tenuitvoerlegging is belast, de dag of - in geval van toepassing van artikel 24a van het Wetboek van Strafrecht - de dagen waarop de betaling uiterlijk moet geschieden. Het ziet erop toe dat de veroordeelde hierover tijdig wordt ingelicht.

3. Het Openbaar Ministerie kan uitstel van betaling verlenen of betaling in termijnen toestaan. Indien artikel 24a van het Wetboek van Strafrecht is toegepast, kan het Openbaar Ministerie op verzoek van de veroordeelde schriftelijk een voor hem gunstiger regeling van de betaling toestaan.

4. Bij toepassing van het vorige lid moet het totale bedrag in elk geval worden voldaan binnen twee jaar en drie maanden na de dag waarop het vonnis of arrest voor tenuitvoerlegging vatbaar is geworden."

Strafvordering Tekst en Commentaar, C.P.M. Cleiren en J.F. Nijboer, vierde druk (artikel 561, aantekening 2.)

"Termijn De termijn die de veroordeelde wordt gegeven de sanctie per acceptgiro over te maken is gesteld op dertig dagen. Daarna wordt de in art. 24b lid 1 Sr voorziene verhoging van rechtswege toegepast."

Artikel 572

"1. De tenuitvoerlegging van vonnissen of arresten, houdende veroordeling tot geldboete of tot een maatregel als bedoeld in artikel 36f van het Wetboek van Strafrecht, geschiedt door of vanwege het Openbaar Ministerie dat de zaak aanhangig heeft gemaakt.

2. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden omtrent de tenuitvoerlegging voorschriften gegeven. Deze voorschriften hebben in ieder geval betrekking op de plaats en wijze van betaling van de geldboeten en de maatregelen, bedoeld in artikel 36f van het Wetboek van Strafrecht, de termijn waarbinnen die betaling moet zijn geschied, de verantwoording van de ontvangen geldbedragen, alsmede op de kosten van verhaal, de invorderingskosten daaronder begrepen."

4. Algemene wet bestuursrecht

Artikel 9:4, eerste lid

"1. Indien een schriftelijke klacht betrekking heeft op een gedraging jegens de klager en voldoet aan de vereisten van het tweede lid, zijn de artikelen 9:5 tot en met 9:12 van toepassing."

Artikel 9:5

"Zodra het bestuursorgaan naar tevredenheid van de klager aan diens klacht tegemoet is gekomen, vervalt de verplichting tot het verder toepassen van dit hoofdstuk."

Artikel 9:6

"Het bestuursorgaan bevestigt de ontvangst van het klaagschrift schriftelijk."

Artikel 9:10, eerste en tweede lid

"1. Het bestuursorgaan stelt de klager en degene op wiens gedraging de klacht betrekking heeft, in de gelegenheid te worden gehoord.

2. Van het horen van de klager kan worden afgezien indien de klacht kennelijk ongegrond is dan wel indien de klager heeft verklaard geen gebruik te willen maken van het recht te worden gehoord."

Artikel 9:11

"1. Het bestuursorgaan handelt de klacht af binnen zes weken of - indien afdeling 9.3. van toepassing is - binnen tien weken na ontvangst van het klaagschrift.

2. Het bestuursorgaan kan de afhandeling voor ten hoogste vier weken verdagen. Van de verdaging wordt schriftelijk mededeling gedaan aan de klager en aan degene op wiens gedraging de klacht betrekking heeft."

Artikel 9:12

"1. Het bestuursorgaan stelt de klager schriftelijk en gemotiveerd in kennis van de bevindingen van het onderzoek naar de klacht alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt.

2. Indien vervolgens nog een klacht kan worden ingediend bij een persoon of college, aangewezen om klachten over het bestuursorgaan te behandelen, wordt daarvan bij de kennisgeving melding gemaakt."

Artikel 9:13

"De in deze afdeling geregelde procedure voor de behandeling van klachten wordt in aanvulling op afdeling 9.2 gevolgd indien dat bij wettelijk voorschrift of bij besluit van het bestuursorgaan is bepaald."

Artikel 9:15, tweede en derde lid

"2. Het horen geschiedt door de in artikel 9:14 bedoelde persoon of commissie. Indien een commissie is ingesteld, kan deze het horen opdragen aan de voorzitter of een lid van de commissie.

3. De persoon of commissie beslist over de toepassing van artikel 9:10, tweede lid."

5. De Wet Terwee, dr. R. Kool en dr. M. Moerings, Gouda Quint Deventer 2001, p. 64.

"6.6. Tenuitvoerlegging van de schadevergoedingsmaatregel bij meer daders

Rechters laten doorgaans na in een zaak met *meer daders*, waarbij een schadevergoedingsmaatregel wordt opgelegd, te bepalen welke verdachte voor welk deel van de schade aansprakelijk is. Dit betekent dat het CJIB het totale schadebedrag op elke veroordeelde kan verhalen. Dat kan een probleem opleveren.

Stel, er zijn vijf daders in een strafzaak waarbij de schade is bepaald op f 10.000. Elke dader krijgt de strafrechtelijke maatregel opgelegd en ieder ter hoogte van het totale bedrag van f 10.000. Dat is een soort hoofdelijke aansprakelijkheid binnen deze strafrechtelijke maatregel. Formeel niet, want anders dan bij de hoofdelijke aansprakelijkheid binnen het civiele recht, vervalt de betalingsverplichting voor de anderen niet als een dader het totale schadebedrag heeft vergoed. Formeel is het niet mogelijk elke dader hoofdelijk aansprakelijk te stellen voor het bedrag en de incassering tot slechts één dader te beperken.

Als een vonnis, waarbij meer daders ieder afzonderlijk worden veroordeeld voor de totale schade, bij het CJIB binnenkomt, wordt overleg gevoerd met de officier van justitie of het de bedoeling is elke dader voor het totale bedrag aan te schrijven. Als iedereen wordt aangeschreven en ook iedereen betaalt komt er immers *f* 50.000 binnen. De praktijk is dat als meer daders zijn aangeschreven en het bedrag van *f* 10.000 binnen is, er gestopt wordt met de incassering. De daders moeten zelf onderling een regeling treffen als de een teveel heeft betaald en de ander te weinig."